A MAGYARORSZÁGI TOJÁSTERMELÉS KETRECMENTES TARTÁSMÓDRA VALÓ ÁTÁLLÍTÁSÁNAK KÖLTSÉGEI ÉS GAZDASÁGI HATÁSAI

UNA TERRA alapítvány

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés 2

Miért indokolt a ketrecmentes rendszerekre történő mielőbbi átállás? 2

Etikai szempontok előtérbe kerülése a tojásfogyasztásnál 3

EU-tagországok termelési trendjei 5

Miért érdemes a ketrecmentes tojástermelésre való átállás? 6

A hazai tojásipar nemzetközi versenyképességének megőrzése, az exportlehetőségek bővítése 6

A mennyiségi szempontok és az árverseny helyett a minőségi termékekre való fókuszálás 7

Nagyobb jövedelemtermelési potenciál 8

Fenntarthatósági szempontok 8

Hogyan lehetséges a ketrecmentes tojástermelésre való átállás? 8

Hivatkozások 10

Bevezetés

Egy átlag magyar ember évente 230–240 tojást fogyaszt el közvetlenül vagy valamilyen termék részeként. Ennek döntő többsége hazai forrásból származik, az import a teljes belföldi fogyasztás 20–30%-át teszi ki.[1] A hazai tojásokat megtermelő 8 millió tojótyúk kétharmada ketrecekben él, miközben EU-szinten ez az arány 35% körül van, és a környező országokban is alacsonyabb, mint itthon: Szlovákiában 50%, Romániában 42%, Horvátországban 42%, Szlovéniában 15%, Ausztriában 0%.[2] 2027-től kezdve pedig Csehországban tilos lesz ketrecben tartani a tojótyúkokat.[3] A tojótyúkok tartásmódjának fejlesztése az elmúlt évtizedekben kapott lendületet, alapvetően a fogyasztói elvárások miatt. Ebben a tanulmányban azt járjuk körül, hogy a hazai tojástermelés esetén miért szükséges és érdemes kivezetni a ketreces tartásmódot, és ennek milyen pénzügyi vonzata van, milyen támogatási intenzitás mellett reális a teljes tartásmódváltás, figyelembe véve, hogy a fogyasztói árak se emelkedjenek meg érdemben ennek következtében.

Miért indokolt a ketrecmentes rendszerekre történő mielőbbi átállás?

A termelésnek minden esetben a fogyasztói kereslethez kell igazodnia, végső soron a fogyasztó dönt arról, hogy milyen terméket szeretne, milyen terméket vásárol meg. Lehet érveket felsorakoztatni egyik vagy másik termék vagy termelési mód mellett, a termékpiaci sikereket ugyanakkor a fogyasztói döntések határozzák meg.

Erre jó példa a mobiltelefonok piaca. Lehet érvelni amellett, hogy a kisméretű nyomógombos mobiltelefonok miért jobbak, mint az okostelefonok, és ezek az érvek lehetnek validak is, ezzel együtt a fogyasztók termékválasztása fogja eldönteni, hogy a piacot az okostelefonok vagy a kisméretű nyomógombos mobiltelefonok fogják uralni. Azok a vállalatok, amelyek nem jól mérik fel a piacot és a jövőbeli trendeket, csökkenő profitokkal, a piaci részesedésük visszaesésével, esetleg a piacról való kieséssel kell, hogy szembenézzenek. Erre jó példa a Nokia, amely a minél kisebb méretű nyomógombos mobiltelefonokban hitte a jövőt, miközben a fogyasztók az okostelefonok mellett tették le a voksukat. Ez pedig lényegében a Nokia mobiltelefon-üzletágának teljes összeomlásához vezetett. Jelen fejezetben azt mutatjuk be, hogy az etikai és állatjóléti szempontok növekvő súlya miatt egyre több fogyasztó választja a ketrecmentes termelésből származó tojásokat, erre reagálva pedig egyre több termelő vált technológiát. Magyarország – ahogy korábban is írtuk – jelentősen le van maradva ebben a folyamatban, ami keresleti és versenyképességi problémákat fog okozni.

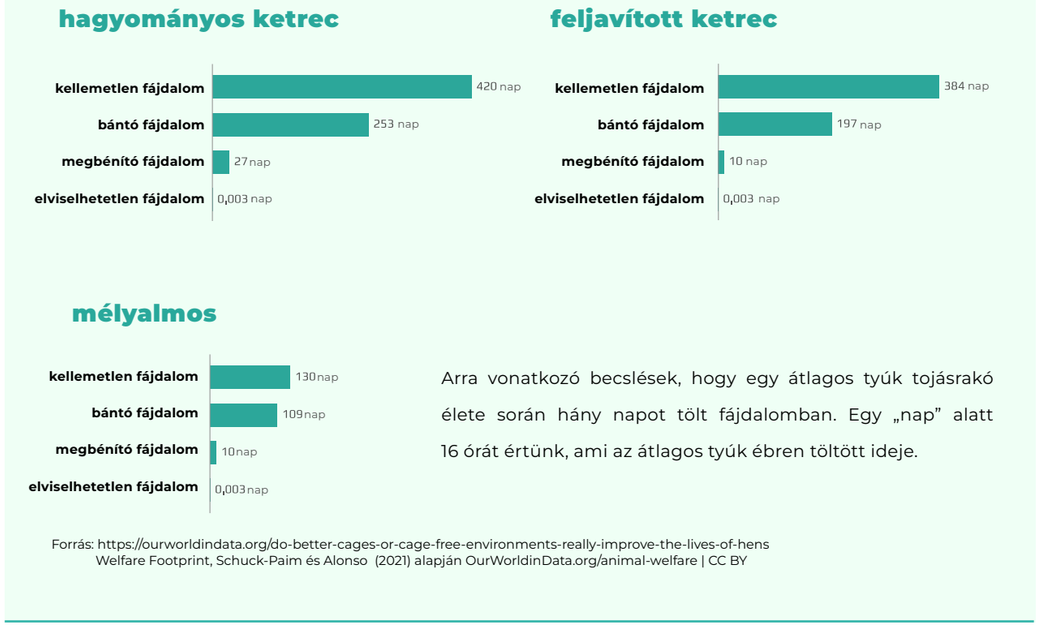
[1] https://www.ksh.hu/stadat_files/mez/hu/mez0055.html (letöltve: 2025. július 20.)
[2] https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/9bdf9842-1eb6-41a2-8845-49738b812b2b_en?filename=eggs-dashboard_en.pdf (letöltve: 2026. október 7.)
[3] https://food.ec.europa.eu/document/download/fe8d4287-010b-4028-8948-d8346e0dec22_en?filename=aw_platform_20201103_pres-10.pdf (letöltve: 2025. július 20.)

Etikai szempontok előtérbe kerülése a tojásfogyasztásnál

Az állatjóléti szempontok megjelenése a tojásfogyasztás esetén az egyik legerősebb. A tojás azon kevés állati eredetű élelmiszer közé tartozik, amelynél minden egyes terméken egyértelműen jelölve van, hogy milyen tartásmódból származik, és ma már szinte mindegyik élelmiszerboltban lehet kapni többféle tartásmódból származó tojást is.

A különféle kutatások egyértelműen azt mutatják, hogy a ketrecmentes termelési módok esetén a tojótyúkok fájdalomban töltött ideje érdemben kisebb, mint a ketreces termelési mód esetén. A Magyarországon (is) használatos feljavított ketrecekben tartott tyúkokhoz képest a nem ketrecekben tartott tyúkoknál jelentősen csökken a bántó és a kellemetlen fájdalom mértéke. A bántó fájdalomban töltött napok száma 45%-kal, a kellemetlen fájdalomban töltött napok száma pedig 66%-kal kisebb (1. ábra).[4] Ezt felismerve egyre több fogyasztó választja a ketrecmentes termelésből származó tojásokat.

1. ábra. Az átlagos tyúk által elviselt fájdalom szintje különböző termelési rendszerekben

Arra vonatkozó becslések, hogy egy átlagos tyúk tojásrakó élete során hány napot tölt fájdalomban. Egy „nap” alatt 16 órát értünk, ami az átlagos tyúk ébren töltött ideje.

Forrás: https://ourworldindata.org/do-better-cages-or-cage-free-environments-really-improve-the-lives-of-hens
Welfare Footprint, Schuck-Paim és Alonso (2021) alapján OurWorldinData.org/animal-welfare | CC BY

[4] https://ourworldindata.org/do-better-cages-or-cage-free-environments-really-improve-the-lives-of-hens (letöltve: 2025. szeptember 3.)

Az NRC által 2024 nyarán végzett, nemre, életkori csoportra, régióra, településtípusra és iskolai végzettségre reprezentatív közvéleménykutatás szerint a tojást vásárlók 64%-a van tisztában a tartásmódokkal, ezen belül 21%-uk számára ez lényeges döntési szempont a vásárlás során, míg 39%-uk figyelembe veszi a vásárlása során, de más szempontok, főként az ár, fontosabbak lehetnek ennél. Tehát összességében a tojást fogyasztók közel 40%-a számára számít a tartásmód Magyarországon is, és preferálják a ketrecmentes termelésből származó tojásokat. A reáljövedelem emelkedésével pedig ez az arány tovább fog növekedni.

A ketrecmentes termelési módból származó tojások egyre nagyobb elterjedtségét piaci adatok is igazolják. Az Agrárközgazdasági Intézet (AKI) által működtetett Piaci Árinformációs Rendszerben (PÁIR)[5] alapvetően csak a ketreces tartásmódból származó tojásárak voltak elérhetők, azonban ez 2022-ben kibővült a rendszer a mélyalmos tojásra vonatkozó adatokkal is. Ez is mutatja, hogy a ketrecestől eltérő tartástechnológiák egyre elterjedtebbé válnak hazánkban is.

A fogyasztói elvárások változása miatt, és figyelembe véve az állatjóléti szempontokat is, döntött úgy a kifli.hu webáruház, hogy a ketreces tartásmódból származó tojásokat teljesen kivezeti a kínálatából.[6] A Spar pedig 2024-től kezdve tesztjelleggel négy budapesti üzletében nem árul ketreces tartásmódból származó tojásokat, de a teljes bolthálózat szintjén is elmozdulást érzékel a mélyalmos, a szabad és az ökológiai tartásban termelt tojások irányába. 2014 és 2024 között a nem ketreces tartásmódokban termelt tojás részesedése a Spar üzletek eladásaiban 12%-ról 35%-ra emelkedett.[7] A teszt pedig sikeresnek bizonyult, mert 2026 októberétől a Spar az összes saját tulajdonú üzletében már csak mélyalmos, szabad vagy ökológiai tartásmódból származó tojásokat árul.[8]

A fogyasztói tojás mellett egyre több olyan, tojás felhasználásával készült termék (pl. majonéz, pékáru) is megjelenik a magyar piacon, amelyeken kiemelésre kerül, hogy alternatív (mélyalmos) vagy szabad tartásban termelt tojásból készült, ami szintén mutatja, hogy a fogyasztók termékválasztását nem csak a friss tojás, de a tojást tartalmazó termékek vonatkozásában is befolyásolja az állatjólét.

Mindezek a tényezők arra utalnak, hogy a fogyasztói döntéshozatalban az állatjóléti szempontok szerepe Magyarországon is növekszik, és egyre több fogyasztó tudatosan keresi a nem ketreces tartásból származó tojásokat. Ugyanakkor a hazai termelés ezzel jelenleg nem tart lépést, egyes kiskereskedők arról is panaszkodnak, hogy nem jutnak hozzá kellő mennyiségű mélyalmos vagy szabad tartásmódban termelt hazai tojáshoz.[9]

Jelenleg tehát a fogyasztói kereslet és a belföldi termelés nincs egyensúlyban, ami hosszabb távon tovább fog súlyosbodni, ha nem indul el egy termelésistruktúra-váltás az országban.

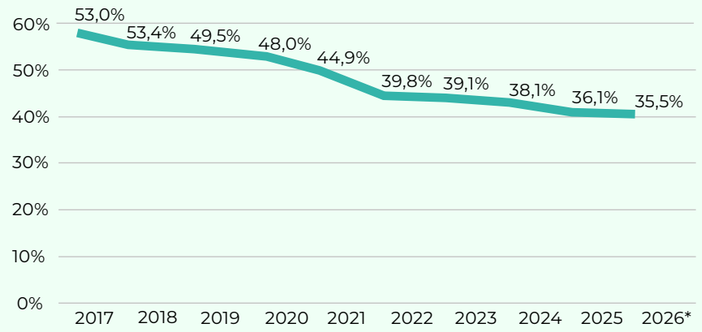
[5] https://www.aki.gov.hu/piaci-arinformacios-rendszer/ (letöltve: 2025. július 20.)
[6] https://storeinsider.hu/cikk/a-kifli-hu-marcius-vegetol-atalakitja-tojas-kinalatat (letöltve: 2025. július 20.)
[7] https://storeinsider.hu/cikk/az-okologiai-es-a-szabadtartas-fele-nyit-a-spar (letöltve: 2025. július 20.)
[8] https://telex.hu/pr-cikk/2026/10/05/mar-nem-talalsz-ketreces-tojast-a-spar-sajat-uzleteiben-x (letöltve: 2026. október 7.)
[9] Kiskereskedelmi beszállítók beszámolója alapján

EU-tagországok termelési trendjei

Az előző alfejezetben bemutatott jelenség egész Európát érinti, az európai fogyasztók egyre nagyobb hányada részesíti előnyben a ketrecmentes termelésből származó tojásokat.

Ennek a fogyasztóipreferencia-váltásnak a következménye, hogy a ketreces tartásmód Európa szerte visszaszorulóban van (2. ábra), és ma már csak az összes termelés 36%-át teszi ki.[10]

2. ábra. Ketreces tartásban tartott tojótyúkok aránya az EU-ban

Megjegyzés: * októberi adat
Forrás: https://agriculture.ec.europa.eu/farming/animal-products/eggs_en (letöltve: 2026. október 7.)

Időben vizsgálva jól látható, hogy míg az EU-ban – igazodva a fogyasztói preferenciák átalakulásához – folyamatosan csökkent a ketrecben tartott tojótyúkok száma, addig itthon sokkal kisebb ütemben történt ez meg. Ez a diszkrepancia idővel jelentős versenyhátrányt fog okozni a magyar tojásiparnak, amelyre a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) nemrég lezárt gyorsított ágazati vizsgálata is felhívta a figyelmet.[11] Mindezek alapján tehát a hazai tojásipar versenyképességének megőrzése és a belföldi kereslet kiszolgálása érdekében szükségessé válik a termelésimód-váltás, amelyet érdemes minél előbb elkezdeni, illetve megfelelő pénzügyi eszközökkel támogatni.

[10] https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/9bdf9842-1eb6-41a2-8845-49738b812b2b_en?filename=eggs-dashboard_en.pdf (letöltve: 2026. október 7.)
[11] https://gvh.hu/dontesek/agazati_vizsgalatok_piacelemzesek/agazati_vizsgalatok/vegleges-jelentes-az-etkezesi-tyuktojas-magyarorszagi-piacan-lefolytatott-agazati-vizsgalat-eredmenyerol (letöltve: 2026. március 20.)

Miért érdemes a ketrecmentes tojástermelésre való átállás?

Míg az előző fejezetben azt mutattuk be, hogy miért szükséges a termelésimód-váltás, addig ebben a fejezetben azt tekintjük át, hogy milyen gazdasági előnyökkel jár, ha Magyarország is minél gyorsabban elkötelezi magát a ketrecmentes tojástermelésre való átállásra.

A hazai tojásipar nemzetközi versenyképességének megőrzése, az exportlehetőségek bővítése

Az Európai Unió tojástermelési trendjei alapján egyértelműen látszik, hogy a ketreces termelés volumene visszaszorulóban van, folyamatosan csökken a tojástermelésben betöltött szerepe. Az Egyesült Királyságban és az Egyesült Államokban is folyamatosan nő a ketrecmentes termelés részesedése az összes termelésen belül.[12] A termelésimód-váltást elsősorban a fogyasztói kereslet hajtja, emiatt a ketrecben tartott tyúkok tojásai iránt nemzetközi szinten is egyre kisebb lesz a kereslet, vagyis egyre szűkül az a nemzetközi piac, ahol a hazai termelők el fogják tudni adni a tojásaikat, miközben a ketreces tojások belföldi piaca is szűkülni fog.

A hazai tojástermelés 5–10%-a kerül exportra a KSH adatai alapján.[13] Ezen exportmennyiség legnagyobb része más európai országokba kerül (Lengyelország, Egyesült Királyság, Németország, Szlovákia),[14] tehát olyan helyekre, ahol a fogyasztói elvárások egyre nagyobb mértékben a ketrecmentes termelést részesítik előnyben. Amennyiben Magyarországon a korábbi évek termelési trendjei maradnak fenn, és nem kezd el növekedni a ketrecmentes termelés aránya, akkor egyre nehezebb helyzetben fogják találni magukat a termelők. Egyrészt, belföldön csökkenő kereslettel és jelentős árversennyel kell szembenézniük, miközben a belföldön már nem eladható felesleget külföldön is egyre nehezebb lesz értékesíteniük, és egyre olcsóbb áron tudják csak megtenni, hiszen más országokban is fokozatosan csökken a ketreces termelési módban előállított tojások iránti kereslet.

Ezzel együtt az látható, hogy azok az európai országok, amelyek jelentős részben már átálltak a ketrecmentes tojástermelésre, nem szenvedtek versenyhátrányt, sőt, termelésüket még növelni is tudták. Németországban, ahol a tyúkok mindössze 0,7%-a él ketrecekben,[15] 2019 és 2024 között 7,7%-kal nőtt a tojótyúkok száma.[16]

[12] https://ourworldindata.org/grapher/eggs-cage-free (letöltve: 2026. október 7.)
[13] https://www.ksh.hu/stadat_files/mez/hu/mez0055.html (letöltve: 2025. szeptember 4.)
[14] https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/QueryServlet?ha=KA0120 (letöltve: 2025. szeptember 4.)
[15] https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/9bdf9842-1eb6-41a2-8845-49738b812b2b_en?filename=eggs-dashboard_en.pdf (letöltve: 2026. október 7.)
[16] https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/c96d16b7-dcf1-4812-98fa-7db009bf1139?lang=en&createdAt=2025-09-04T21:50:50Z (letöltve: 2025. szeptember 4.)

A mennyiségi szempontok és az árverseny helyett a minőségi termékekre való fókuszálás

A ketreces tojás a legolcsóbb elérhető tojás a piacon. Ez az egyetlen ok, ami miatt egyes, főként alacsony jövedelmi státuszú fogyasztó ezeket a tojásokat vásárolja. Termelői oldalról viszont éppen ezért meglehetősen kedvezőtlen erre szakosodni, és számos kockázatot rejt magában, ha a jövőt is erre a technológiára építve képzeli el egy vállalkozás.

1.

A legolcsóbb, leginkább árérzékeny fogyasztók kiszolgálása generálja általában a legkisebb profitot, hiszen itt az árak kismértékű emelése is a fogyasztók jelentős részének elvesztésével jár. Emiatt a ketreces tojás piacán a legerősebb az árverseny, és ezen a piacon várható a legrosszabb profitabilitás is. Ahogy a fogyasztói jövedelmek tovább növekednek, és egyre több fogyasztó lesz képes megfizetni a ketrecmentes termelésből származó tojásokat is, úgy ráadásul még a piac mérete is csökkenni fog, ami tovább erősíti az árversenyt, és rontja a termelők profitabilitását.

2.

A külföldi olcsó importtermékek is leginkább a ketreces tojástermelést veszélyeztetik. Egyrészt, az árérzékeny fogyasztók azok, akiket az ár leginkább befolyásol, és akik legkönnyebben váltanak egy nem hazai származású tojásra. Erre jó példa az olcsó ukrán tojás beáramlása 2023-ban és 2024-ben,[17] ami érdemben veszélyeztette a helyi termelést. Nyilvánvaló, hogy a kétes állatjóléti szabályokkal rendelkező Ukrajnából beáramló tojást azok a fogyasztók veszik meg, akik egyébként a hazai termelésből is a ketreces tojást választanák, és nem azok, akik a mélyalmos, a szabad vagy az ökológiai tartásmódból származó tojásokat részesítik előnyben.

3.

A ketrecmentes tojástermelésre való átállással, és a fogyasztók ezzel kapcsolatos tudatosításával az árverseny helyett egyre inkább a minőségi verseny irányába lehet terelni a tojáspiacot is, ami javíthatja a termelők jövedelmi pozícióját.

Mindezek alapján jól látszik, hogy a termelők elemi érdeke a ketrecmentes tartási technológiára való átállás, hiszen ezáltal lesznek képesek kitörni a tiszta árversenyből, és egy minőségibb terméket előállítani, amire magasabb vásárlóerővel rendelkező fogyasztók nyújtanak keresletet.

[17] https://piacesprofit.hu/cikkek/gazdasag/omlik-europaba-az-olcso-ukran-csirkemell-es-tojas.html (letöltve: 2025. szeptember 4.)

Nagyobb jövedelemtermelési potenciál

Magasabb minőségű termékek esetén a termelők árrése jellemzően magasabb, hiszen az ár már nem az egyetlen döntési szempont a fogyasztók számára. Ráadásul az olcsó ukrán tojás beáramlása is azt igazolja, hogy az árháború elsősorban a ketreces tojástermelőket érinti kedvezőtlenül. Éppen ezért a ketrecmentes tojástermelési rendszereket üzemeltető vállalkozások jellemzően magasabb árréssel működhetnek, és kevésbé vannak kitéve az importtermékek okozta árháborúnak, ami szintén kedvező számukra, javítja jövedelmezőségüket.

Fenntarthatósági szempontok

A fenntarthatóság koncepciója mára már túllépett azon, hogy kizárólag szűken vett környezeti tényezőket nézzen, része a társadalmi és a gazdasági fenntarthatóság is, amelyek közé tartozik az állatjólét is. Tudományos publikációk eredményei alapján egyértelműen az látható, hogy a magasabb állatjólét elérése nemhogy nem veszélyezteti az ENSZ Fenntartható fejlődési céljainak elérését, hanem még segíti is azt (Keeling et al., 2019; Herdoiza et al., 2024; Keeling, 2025).

Hogyan lehetséges a ketrecmentes tojástermelésre való átállás?

Ebben a fejezetben azt járjuk körül, hogy a ketrecmentes termelésre való átállás milyen költségekkel jár, és mekkora támogatást szükséges adni a termelőknek ahhoz, hogy egyrészt meg tudjuk lépni a termelési-mód-váltást, másrészt pedig ez a fogyasztói árakat, és ezen keresztül az inflációt minél kevésbé emelje meg.

A hazánkban jelenleg tartott kb. 8 millió tojótyúk közül jelenleg nagyjából 5,4 millió egyed él ketrecekben. Esetükben a ketrecmentes termelésre való átállás költségeire szakirodalmon alapuló becslést adunk.

Majewski et al. (2024) az EU-ra vonatkozóan határozta meg az átállás költségeit, amelyet Magyarországra arányosítva egy közelítő becslés adható a költségekre nézve. Majewski et al. (2024) elemzése alapján 2,0 és 3,2 milliárd euró közötti beruházási igénye van a ketreces tojástermelésről a ketrecmentes technológiára való átállásnak az egész Európai Uniót tekintve 2021-es árakon. 2021-ben az EU-ban 168,8 millió tojótyúkot tartottak ketrecekben,[18] tehát egy tojótyúkra vetítve 11,8 és 19,0 euró közötti egyszeri beruházási érték adódik.

[18] https://agriculture.ec.europa.eu/farming/animal-products/eggs_en (letöltve: 2026. október 7.)

Magyarországon jelenleg 5,4 millió tojótyúk él ketrecekben, tehát az átállás becsült forrásigénye 64 és 103 millió euró között van 2021-es árakon. 2025-ös árakra átszámítva, felhasználva az EU-szintű ipari termelői árindexet,[19] 78 és 125 millió euró közötti érték adódik. Ezt 370 Ft-os euróárfolyammal forintra átszámolva 29 és 46 milliárd forint közötti összeget kapunk. Vagyis egy főre[20] vetítve egy egyszeri 3000 Ft és 4900 Ft közötti összeg a ketrecmentes átállás becsült költsége. Ezt az összeget, vagy ennek legalább egy részét, kellene célzott beruházási támogatásként elérhetővé tenni a tojástermelő vállalkozások számára, hogy mérsékelt önerővel is meg tudják lépni a technológiaváltást. Összehasonlításul, 2025-ben az Agrárközgazdasági Intézet (AKI) által kiadott Pénzügyi Hírlevél[21] adatai alapján 1489,1 milliárd Ft agrár- és vidékfejlesztési támogatást fizettek ki a gazdáknak Magyarországon. Ehhez képest a ketrecmentes átállás egyszeri költsége nem tűnik túlságosan magasnak vagy kiugrónak, az éves agrártámogatások mindössze 2–3%-a.

[19] https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/ebcd0a49-a093-4079-bece-bda5dbe30ec2?lang=en&createdAt=2026-10-07T21:39:22Z (letöltve: 2026. október 7.)
[20] https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0001.html (letöltve: 2025. szeptember 8.)
[21] AKI Pénzügyi Hírlevél, XIX. évf. 1. sz. (https://www.aki.gov.hu/termek/penzugyi-hirlevel-64/, letöltve: 2026. október 7.)

Hivatkozások

HERDOIZA, N.–WORRELL, E.–VAN DEN BERG, F. (2024): Including animal welfare targets in the SDGs: the case of animal farming. *Agriculture and Human Values*, Vol. 41, p. 815-830. https://doi.org/10.1007/s10460-023-10521-8

KEELING, L. J. (2025): Animal welfare: part of the solution, not part of the problem in the move toward achieving sustainable development in animal agriculture. *Animal Frontiers*, Vol. 15, No. 2, p. 8–11. https://doi.org/10.1093/af/vfaf009

KEELING, L.–TUNÓN, H.–ANTILLÓN, G. O.–BERG, C.–JONES, M.–STUARDO, L.–SWANSON, J.–WALLENBECK, A.–WINCKLER, C.–BLOKHUIS, H. (2019): Animal Welfare and the United Nations Sustainable Development Goals. *Frontiers in Veterinary Science*, Vol. 6, 336. https://doi.org/10.3389/fvets.2019.00336

MAJEWSKI, E.–POTORI, N.–SULEWSKI, P.–WĄS, A.–MÓRAWSKA, M.–GĘBSKA, M.–MALAK-RAWLIKOWSKA, A.–GRONTKOWSKA, A.–SZILI, V.–ERDŐS, A. (2024): End of the Cage Age? A Study on the Impacts of the Transition from Cages on the EU Laying Hen Sector. *Agriculture*, Vol. 14, No. 1, 111. https://doi.org/10.3390/agriculture14010111

TÁMOGATÓ PARTNER:

EUROGROUP FOR ANIMALS

KAPCSOLAT és további **INFORMÁCIÓK:**

UNA TERRA Alapítvány

unaterra.hu
ketrecmentes.hu

Nagy Ervin

Kuratóriumi elnök
Una Terra Alapítvány

+36 30 780 8528
ervin@unaterra.hu

Zabezsinszkij Anna

Programigazgató
Una Terra Alapítvány

+36 30 388 6141
anna@unaterra.hu